

การประเมินความเสี่ยงของการทุจริต

ของศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๔ สระบุรี ประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๓

ดำเนินงานวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพจน์มิชอบในส่วนราชการ โดยคัดเลือกกระบวนการในภารกิจ จำนวน ๑ กระบวนการ ตามกรอบประเมินทุจริต ๓ ด้าน ได้แก่

ด้านที่ ๑ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาต เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตโปร่งใสโดยใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการจ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ดำเนินงานวางระบบการประเมินความเสี่ยง

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

- ๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยง

ให้ระบุความเสี่ยง และอธิบายรายละเอียดความเสี่ยงการทุจริต รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงทุจริต	
	Known Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknown Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
รายการจัดซื้อครุภัณฑ์ (งบลงทุน)		
-มีรายการจัดซื้อครุภัณฑ์จำนวนมาก ทำให้มีการเบิกจ่ายใช้งบประมาณล่าช้าบุคลากรขาดความเข้าใจในกระบวนการจัดซื้อ	✓	
-ไม่มีแผนทวนสอบขั้นตอน	✓	
-ไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานชัดเจน	✓	
กระบวนการขั้นตอนการรับเงินค่าตรวจวิเคราะห์		
-เงินหายก่อนนำส่งประจำวันเงินมี		✓

โอกาสหายเนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแล ช่วงพักเที่ยง		
-ไม่ได้การเก็บรักษาเอกสารสำคัญเช่น เงินสด ทำให้เอกสารหรือเงินหาย		✓

- Known Factor คือความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว
- Unknown Factor คือความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๑ ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียด ดังนี้

สถานะสีเขียว :	ความเสี่ยงระดับต่ำ
สถานะสีเหลือง :	ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้
สถานะสีแดง :	ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกักตุนติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	แดง
รายการจัดซื้อครุภัณฑ์(งบลงทุน)			
-มีรายการจัดซื้อครุภัณฑ์จำนวนมากทำให้มีการเบิกจ่าย ใช้งบประมาณล่าช้าบุคลากรขาดความเข้าใจใน กระบวนการจัดซื้อ		✓	
-ไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานชัดเจน	✓		
-ขาดการติดตามทวนสอบขั้นตอน		✓	
กระบวนการเงิน (ขั้นตอนการรับเงินค่าตรวจวิเคราะห์)			
-เงินมีโอกาสหายเนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลช่วงพักเที่ยง		✓	
การเก็บรักษาเงินสดประจำวัน และเอกสารสำคัญ -เอกสารสำคัญเกี่ยวกับการเงินหายเช่น เงินสด หลักประกันของ หนังสือค้ำประกัน		✓	

๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

การกำหนดค่าคะแนนความเสี่ยงของปัจจัยความเสี่ยงตามตารางที่๒

๑.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๑.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

เมทริกส์ระดับความเสี่ยง = การเฝ้าระวัง x ความรุนแรงของผลกระทบ

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
รายการจัดซื้อครุภัณฑ์(งบลงทุน)			
-มีรายการจัดซื้อครุภัณฑ์จำนวนมากทำให้มีการเบิกจ่ายใช้ งบประมาณล่าช้าบุคลากรขาดความเข้าใจในกระบวนการ จัดซื้อ	๓	๒	๖
-ไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานชัดเจน	๓	๒	๖
-ขาดการติดตามทวนสอบขั้นตอน	๓	๓	๙
กระบวนการเงิน (ขั้นตอนการรับเงินค่าตรวจวิเคราะห์)			
-เงินมีโอกาสหายเนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลช่วงพักเที่ยง	๒	๓	๖
การเก็บรักษาเงินสดประจำวัน และเอกสารสำคัญ -เอกสารสำคัญเกี่ยวกับการเงินหายเช่น เงินสด หลักประกันของ หนังสือค้ำประกัน	๓	๓	๙

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบ ผลงานองค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความ เสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความ เสี่ยง ระดับ ปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
รายการจัดซื้อครุภัณฑ์(งบลงทุน)				
-มีรายการจัดซื้อครุภัณฑ์จำนวนมากทำให้มีการเบิกจ่ายใช้งบประมาณล่าช้าบุคลากรขาดความเข้าใจในกระบวนการจัดซื้อ	พอใช้		✓	
-ไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานชัดเจน	พอใช้		✓	
-ขาดการติดตามทวนสอบขั้นตอน	พอใช้		✓	
กระบวนการเงิน (ขั้นตอนการรับเงินค่าตรวจวิเคราะห์)				
-เงินมีโอกาสหายเนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลช่วงพักเที่ยง	ดี	✓		
การเก็บรักษาเงินสดประจำวัน และเอกสารสำคัญ -เอกสารสำคัญเกี่ยวกับการเงินหายเช่น เงินสดหลักประกันซอง หนังสือค้ำประกัน	พอใช้		✓	

๕. แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุม ความเสี่ยง ในตารางที่ 4 ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง เลย แต่พบว่าความเสี่ยง การทุจริตอยู่ในระดับต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริต หรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงาน หรือกระบวนการหรือการดำเนินงานที่อาจ ก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสียหายการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพิ่มเติม)

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตครั้งนี้คณะทำงานโปร่งใส ได้ประชุมเพื่อระบุความเสี่ยง คัดเลือกโครงการ กิจกรรมเพื่อเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยง

ผลการระบุความเสี่ยง พบว่าโครงการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ ซึ่งอยู่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง สอดคล้องกับ กรอบประเมินความเสี่ยงด้านที่๓ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการจ่ายงบประมาณและ การบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ชื่อแผน กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์งบลงทุน

สาเหตุที่เลือกกระบวนการนี้ เพราะขั้นตอนการจัดซื้อในวงเงินที่มีราคาสูงอาจมีช่องทางการทุจริต

ทำให้ เกิดการฟ้องร้อง ร้องเรียนจากบริษัทคู่ค้า ส่งผลให้ ศูนย์ฯเกิดค่าเสียหายจากการฟ้องร้อง ขาดความ เชื่อถือ

ตารางที่ ๕แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๔ สระบุรีประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

ความเสี่ยงด้าน	กระบวนการ	รูปแบบพฤติกรรม ความเสี่ยงทุจริต	มาตรการป้องกันการ ทุจริต	ระยะเวลาการ ดำเนินการ
ด้านประเมินความ เสี่ยงการทุจริตใน ความโปร่งใสของ การจ่าย งบประมาณและ การบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ	จัดซื้อจัดจ้าง มีรายการจัดซื้อครุภัณฑ์ จำนวนมากแต่มีการ เบิกจ่ายใช้งบประมาณ ล่าช้า	มีการลือกคณ ลักษณะเฉพาะของ ครุภัณฑ์ และราคาสูง กว่าความเป็นจริงเพื่อ เอื้อประโยชน์ให้บริษัท	จัดทำคู่มือราคากลาง วัสดุ / เปรียบเทียบราคา จากหน่วยงานอื่น	ต.ค. ๖๒ ถึง ก.ย. ๖๓
		ล่าช้าไม่เป็นตามแผน จัดซื้อทำให้เกิดช่องว่าง ในการทุจริต	กำหนดให้มีการ เปรียบเทียบคุณลักษณะ ของครุภัณฑ์ไม่ให้มีการ เอื้อประโยชน์ให้บริษัท ใดบริษัทหนึ่ง	
	บุคลากรขาดความรู้ความ เข้าใจในการจัดทำจัดซื้อ จัดจ้าง	ทำให้เกิดการผิด ระเบียบและช่องว่างใน การทุจริต	เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใน การปฏิบัติงานอบรม เรื่องป้องกันความเสี่ยง ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง และสื่อสาร	

๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรม ตามแผนบริหารความเสี่ยง ของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผลการ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหา

มีประสิทธิภาพพบน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานการณ์เฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง

ตารางที่ ๖ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	แดง
-มีรายการจัดซื้อครุภัณฑ์จำนวนมากทำให้มีการเบิกจ่ายใช้งบประมาณล่าช้าบุคลากรขาดความเข้าใจในกระบวนการจัดซื้อ		✓	
-ไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานชัดเจน	✓		
-ขาดการติดตามทวนสอบขั้นตอน		✓	

สถานะสีเขียว : ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม เฝ้าระวังต่อเนื่อง

สถานะสีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันท่วงที ตามมาตรการ นโยบาย โครงการ กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการ ทุจริตลดลง ค่าความเสี่ยงรวมไม่เกินระดับ 6 ยอมรับได้ **ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม**

สถานะสีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ นโยบาย โครงการ กิจกรรม เพิ่มขึ้น แผนใช้ไม่ได้ผล ค่าความเสี่ยงรวมเกินระดับ ๖เกินกว่ายอมรับได้ **ควรมีแผนงาน มาตรการ กิจกรรมบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม**